VALTION TALOUDELLINEN TUTKIMUSKESKUS

Asiantuntijalausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Tuomo Virkola
19/3/2024

Aikuiskoulutustuki

- Aikuiskoulutustuella työssäoleva on voinut uudelleenkouluttautua ja suojautua työelämän murroksen aiheuttamalta työttömyysriskiltä
- Jatkossa uudelleenkouluttautuminen opintotuella (taso merkittävästi matalampi) tai mahdollisen työttömyyden alkaessa tarveharkintaisella omaehtoisena opiskeluna työttömyysetuudella
- Kansainvälinen tutkimusnäyttö ja esityksessä viitattu suomalainen tutkimus ja selvitystyö ei puolla aikuiskoulutustuen merkittävää vaikuttavuutta työllisyyteen ja palkkoihin
  - Tukea käyttävät useammin henkilöt joilla on jo korkeakoulutus ja joille sen hyöty on oletettavasti pienempi
  - Valikoituminen tuen käyttöön on kansainvälinen ilmiö, joten ei selvää millä muutoksilla kohdistuminen parantuisi
- Tuki ei näytä merkittävästi suojanneen suomalaisia työntekijöitä edellisen kahdenkymmenen vuoden aikaiselta työn murrokselta, joten sen kyky tehdä sitä jatkossakaan olisi epävarmaa

Millaista tukea aikuiskoulutukselle?

- Uudelleenkouluttautumiselle on todennäköisesti tarvetta jatkossakin, mutta lakkautuksen jälkeen kustannuksista suurempi osuus yksilölle itselleen
  - Epäselvää johtaako yhteiskunnan kannalta riittävään tasoon uudelleenkouluttautumista tai lisäkoulutusta
- Vaihtoehtoisen politiikan pitäisi perustua paremmalle ymmärrykselle siitä, miksi aikuiskoulutukseen eivät osallistu sellaiset työntekijät joille siitä olisi oletettavasti suurempi hyöty
  - Tukea voivat käyttää vain työsuhteessa olevat, ei kohdistettu työttömyysriskin perusteella eikä työttömäksi joutuneille
  - Epävarmuus hyödyistä työuralle vs kustannukset pudonneessa tulotasossa
- Mahdollisten uusien toimien käyttöönotossa paras lähtökohta olisi kokeilu, jonka tulosten pohjalta laajennettaisiin